

[Logo òganizasyon]

[Non òganizasyon an]

Plan aksyon ijans

Mwa, jou, ane

Limitasyon responsablite

Biwo pou jere ijans nan vil Boston mete sou pye modèl plan aksyon ijans sa a pou ede biznis yo devlope yon baz pou yon pwogram konplè sou preparasyon, entèvensyon ak restorasyon. Li pa la pou ranplase oswa anile okenn lwa, règleman, estanda oswa egzijans OSHA ki aplikab ak biznis oswa etablisman w lan. Plan sa a pa ranplase règleman lokal, eta oswa federal, ni li pa ranplase estanda endistri a. Ou ta dwe itilize l ansanm ak tout egzijans jiridik ak règlemantè ki aplikab yo.

Modèl sa a gen ladann eleman debaz pou yon plan aksyon ijans. Sepandan, biznis yo ta dwe pran san yo pou rezive tout egzijans ki enpòtan yo, epi adapte modèl la pou mache ak operasyon, pwosesis ak bezwen inik yo genyen yo. Ou ka bezwen ajisteman siplemantè anplis sa yo sijere nan parantèz yo pou devlope yon pwogram kiefikas epi ki adapte.

KONTNI

1. PLAN AKSYON IJANS	3
AKTIVASYON PLAN	3
PWOSESIS KOMINIKASYON	4
SISTÈM AVÈTISMAN AK NOTIFIKASYON	4
MESAJ AVÈTISMAN AK NOTIFIKASYON	5
PLAN EVAKYASYON	6
REFIJ SOU PLAS	7
Pwosesis nan ka gen vyolans nan espas travay	9
SEKIRIZE BYEN AK MATERYÈL	11
2. GID POU ENTÈVANSYON NAN IJANS	12
DIFE	12
PLAN MEDIKAL IJANS	14
MENAS BONM	17
SIBSTANS KI SISPÈK (PAKÈ/ LÈT)	18
PATOJÈN KI KA PASE NAN SAN	19
BLAKAWOUT	21
GAZOLIN / PWODUI CHIMIK KI TONBE	22
FUIT GAZ NATIRÈL OSWA PWOPÀN	25
TIYO DLO KI KASE	26
MOVE TAN EKSTRÈM	27
INONDASYON	31
RESTORASYON APRÈ INONDASYON	33
KONTAMINASYON PWODUI	36
PÀN REFRIJERASYON / SEKIRITE MANJE	37
KONTAMINASYON DLO / ÒDONANS POU BOUYI DLO	40
VÒL	41

TWOUB SIVIL	42
ATAK ENFÒMATIK	44

1. PLAN AKSYON IJANS

Plan aksyon ijans lan gide konpayi an nan entèvansyon l fas ak yon valè sitiyasyon ijans tankou ensidan medikal, yon dife, yon inondasyon, yon menas aktif, elatriye. Sitiyasyon sa yo ka mande pou moun evakye, kreye yon refij sou plas, sekirize byen ak materyèl ansanm ak lòt aksyon pou anpeche blesi, moun mouri oswa domaj sou byen.

AKTIVASYON PLAN

Pou ijans ki menase lavi oswa byen, anplwaye yo dwe rele 9-1-1 an premye. Nan ka ta gen yon entèripsyon nan biznis lan, y ap kontakte [Otorite ki apwouve a] pou aktive plan an. Pou objektif ki gen pou wè ak plan sa a, yo defini entèripsyon nan biznis tankou:

1. yon entèripsyon ki grav oswa yon menas pou operasyon yo; oswa
2. yon sitiyasyon ijans ki parèt britsoukou oswa ki pre pou rive, kote yo atann l ap gen enpak sou biznis lan.
3. [Antre lòt eleman ki ka deklanche plan an dapre biznis la]

PWOSESIS KOMINIKASYON

Itilize enstriksyon ak sistèm sa yo pou asire gen komunikasyon ki adekwa pandan yon ijans oswa entèripsyon. Pou jwenn plis resous, gade pou wè si genyen ki disponib atravè Distri amelyorasyon komèsyal (Business Improvement District) lokal ou a oswa òganizasyon Main Street nan zòn ou an. Gade nan [Apendis F - Resous](#) ki nan Modèl plan kontinyite biznis la pou jwenn plis enfòmasyon.

DETEKTE EPI RAPÒTE ENSIDAN

- **Rapòte ijans:** Rele 9-1-1 tousuit pou ijans tankou dife, ensidan medikal oswa sitiyasyon k ap menase lavi moun. Asire yo kontakte premye sekouris san pèdi tan. Ale nan [Apendis F - Resous](#) pou tcheke resous adisyonèl yo.
- **Avèti anplwaye yo:** Enfòm anplwaye yo sou nenpòt entèripsyon oswa ijans, kit se pandan lè travay oswa aprè. Sa gen ladann enfòmasyon sou estati travay, pwochen etap ak enstriksyon sou

sekirite. Ou kapab jwenn sistèm avètisman ak notifikasyon yo anba a.

- **Ijans ki pa tradisyonèl:** Pou ensidan tankou atak enfòmatrik, pwoblèm chèn apwovizyonman oswa ensidan nan zòn lokal, avèti estaf ki konsène yo, responsab ak patnè ki konsène yo pou yo ka kowòdone jefò pou fè entèvensyon.

SISTÈM AVÈTISMAN AK NOTIFIKASYON

Itilize sistèm anba yo pou kominike aksyon pou pwoteksyon (pa egzanp, evakyasyon, refij sou plan, konfinman) epi bay anplwaye yo ak patnè yo enfòmasyon ki enpòtan:

	Sistèm	Anplasman/Panèl kontwòl oswa pwen aksè
Sistèm avètisman	Alam dife	
	Adrès piblik	
	Lòt (Dekri)	

Sistèm notifikasyon	Elektwonik	
	Estrikti apèl telefòn (Telephone call tree)	
	Radyo kominikasyon de sans	
	Lòt (Dekri)	

Sipèvizite sistèm sa yo pou asire kominikasyon ki klè, egzat epi alè, ni anndan òganizasyon an ni deyò, pandan gen entèripsyon, ijans epi pandan tout pwosesis restorasyon an.

MESAJ AVÈTISMAN AK NOTIFIKASYON

Itilize modèl sa a pou asire w ou pataje enfòmasyon ki klè epi konsistan lè gen yon ijans. Itilize sistèm detaye sou avètisman ak notifikasyon anlè a pou pataje mesaj ki parèt anba a.

Atansyon ak tout estaf epi kliyan, sa a se yon anons ijans.

Yo rapòte gen yon [Ekri ijans lan] nan [Ekri anplasman an]. Pou sekirite w, [Ekri aksyon ki apwopriye a: Evakye, al nan refij sou plas la, elatriye.] tousuit.

[Ekri enstriksyon adisyonèl].

Premye sekouris yo nan wout. Suiv tout enstriksyon estaf la ap bay yo epi ale nan [Zòn sekirite yo deziyen an]. Rete poze epi ede lòt yo si yo bezwen.

PLAN EVAKYASYON

Nan ka kote alam ijans lan ta sonnen oswa yo ta bay enstriksyon pou evakye, anlwaye yo dwe sòti nan batiman an imedyatman nan pòt sòti ki pi pre yo, jan yo montre sa nan plan wout pou chape nan ka ijans ki anba a.

1. **Anlwaye oswa kliyan ki gen difikilte pou deplase yo** ap rankontre ak moun yo deziyen pou ede yo a nan [Zòn pou ede evakye ki anndan batiman an] pou jwenn èd pou evakye batiman an an sekirite.
2. **Dirije kliyan oswa vizitè yo** nan pòt sòti ki pi pwòch la.

3. **Fèmen tout pòt** lè w fin sòti nan batiman an, pa kadnase yo, kite yo konsa pou estaf ijans lan kapab antre.
4. **Rasanble nan zòn rasanbleman yo deziyen an** ki nan [Zòn rasanbleman yo deziyen an ki deyò batiman an]. Responsab yo ap bay rapò sou estaf yo epi enfòmè [Moun responsab] k ap konsilte lis anplwaye yo ak rejis vizitè a pou asire yo konte tout moun. Si gen moun ki manke, ou dwe rapòte sa imedyatman bay premye sekouris yo.
5. **Pa kite okenn moun re-antre nan batiman an** aprè evakyasyon sof si premye sekouris yo ta otorize sa. Tout anplwaye yo dwe rete nan zòn rasanbleman an jiskaske otorite yo fè konnen li an sekirite pou retounen oswa bay plis enstriksyon sou kite espas la.

Mete yon kat ki gen wout pou chape nan ka ijans

REFIJ SOU PLAS

Nan kèk sitiyasyon ijans, tankou move tan ekstrèm, materyèl ki danjere ki fuite oswa dezòd sivil, li ka nesesè pou pran refij sou plas. Y ap anonse estati refij sou plas la sou Sistèm avètisman ak notifikasyon yo te montre anvan an.

Tach	Non/Kontak	Ki kote
Chèf ekip		
Veye tan an ak nouvèl pou jwenn dènye enstriksyon epi pataje avètisman yo		
Dirije estaf ki deyò yo pou		

antre nan batiman an		
Deplase anplwaye yo fè yo ale nan espas anndan (anlè premye etaj la si posib)		
Fèmen sistèm vantilasyon an epi fèmen tout kote lè ka antre yo		
Kontwòl sistèm vantilasyon		
Santral pou trete lè, chanm vantilatè oswa kote pou lè antre		

Pwosesis pou refij sou plas

- Dirije tout anplwaye yo pou yo antre anndan batiman an, epi fèmen ak sekirize biznis la.**
- Sekirize biznis la:**
 - Fèmen epi kadnase tout fenèt, vantilasyon, rido epi etènn limyè yo si sa nesesè.
 - Fèmen sistèm chofaj, vantilasyon ak klimatizè (HVAC) pou anpeche lè ki deyò antre. Ou ka jwenn anplasman sistèm yo nan tablo ki anlè a.
- Zòn refij yo deziyen an:**
 - Ale nan [Zòn refij yo deziyen an] (yon chanm pa anndan ki pa gen anpil fenèt oswa ki pa gen fenèt ditou, tankou yon chanm estokaj oswa chanm konferans).
 - Asire chanm nan gen ase espas pou tout anplwaye yo ak nenpòt kliyan ki ka la.
- Rele kontak ijans:** Anplwaye ak kliyan yo dwe kontakte kontak ijans yo pou fè yo konnen kibò yo ye epi fè yo konnen yo an sekirite, si li an sekirite pou fè sa.
- Materyèl pou sekirite:** Asire zòn refij yo deziyen an gen materyèl pou ijans, ou kapab estoke yo nan [Anplasman yo deziyen an], ki gen ladann:
 - Kit pou premye swen
 - Flach ak pil
 - Lis kontak ijans

- Radyo ki mache ak pil
 - Dlo ak ti goute ki p ap gate
6. **Kominikasyon:** Rete enfòm. Pou sa, itilize yon radyo ki mache ak pil oswa telefòn pou w ka jwenn dènye enfòmasyon yo. Rete an kominikasyon ak otorite lokal yo epi pataje dènye enfòmasyon yo ak anplwaye yo.
 7. **Rete nan refij la:** Rete nan refij la jiskaske ou resevwa notifikasyon ofisyèl nan men estaf ijans yo ki di li an sekirite pou ale.

Après ensidan an

- Yon fwa yo leve lòd refij sou plas la, premye sekouris oswa otorite ofisyèl yo kominike siyal pou di tout bagay anfòm nan.
- Anplwaye yo dwe suiv enstriksyon sou swa pou tounen nan zòn travay yo swa evakye batiman an si kondisyon yo toujou pa an sekirite.

Pwosesis nan ka gen vyolans nan espas travay

Nan ka kote ta gen vyolans nan espas travay la, ou dwe pran aksyon imedyata pou asire sekirite tout moun ki nan batiman an:

1. **Rekonèt menas la:** Rete poze epi evalye sitiyasyon. Si l an sekirite pou fè sa, rele oswa voye mesaj bay 911.
2. **Sekirize zòn nan:**
 - a. Kadnase pòt, fèmèn fenèt epi etèn limyè.
 - b. Barikade pwèn dantre ak mèb ki lou oswa lòt bagay ki disponib.
3. **Rete an silans epi rete kache:**
 - a. Mete telefòn ak lòt aparèy sou silans.
 - b. Rete kote yo pa ka wè ou atravè fenèt ak pòt yo.
 - c. Rete pi poze posib pou pa atire atansyon.
4. **Kominike lè l an sekirite pou fè sa:**
 - a. Itilize mesaj tèks oswa lòt metòd kominikasyon silans pou bay otorite yo enfòmasyon.
 - b. Si w kwense oswa pa kapab kite yon kote ki an sekirite, pataje kote w ye ak premye sekouris yo.
5. **Suiv enstriksyon otorite yo:** Lè otorite yo rive, suiv enstriksyon yo bay yo ak presizyon.
 - a. Kite men w vizib epi evite fè mouvman sibit.

Après ensidan an

- Tann siyal otorite yo oswa pèsònèl ijans yo bay pou endike tout bagay anfòm avan ou sòti nan zòn refij la.

- Tcheke byennèt tout anplwaye ak kliyan yo. Bay premye swen si sa nesesè.
- Kopere ak otorite yo pandan envestigasyon yo a epi asire gen suivi ki apwopriye, tankou bay èd sikolojik oswa sipò pou moun sa afekte yo.

SEKIRIZE BYEN AK MATERYÈL

Nan ka kote ta gen yon evakyasyon, li ka nesesè pou sekirize kèk atik pou minimize ris sou batiman ak estaf la (pa egzanp, pwoteje dokiman ki sansib oswa ki gen valè, oswa fèmèn materyèl pou anpeche materyèl danjere pa gaye). Ou dwe pran aksyon sa yo pou sekirize byen ak materyèl:

- Idantifye ki atik ki bezwen sekirize.
- Make anplasman chak atik.
- Bay enstriksyon pou sekirize byen oswa materyèl.
- Bay estimasyon sou tan ki nesesè pou pwosesis sekirite.

Byen oswa materyèl	Anplasman byen oswa materyèl	Enstriksyon pou sekirize byen oswa materyèl	Estimasyon tan pou sekirize

Nenpòt moun ki responsab pou sekirize sistèm oswa sèvis piblik yo dwe kapab evalye pou konnen lè li pa an sekirite pou kontinye tach la. Yon fwa ou fin sekirize byen oswa materyèl oswa si sitiyasyon an vin twò riske, estaf la dwe kite batiman an imedyatman. Pou sa, y ap itilize wout pou chape ki pi pwòch la epi rankontre nan pwen ransanbleman an.

2. GID POU ENTÈVANSYON NAN IJANS

DIFE

Si yo ta rapòte yon dife, sonnen alam dife a, (si l disponib epi yo pa ko aktive l) pou avèti moun yo pou yo evakye. Epi rele 911 pou alète depatman ponpye a. Bay enfòmasyon sa yo:

- Non biznis ak adrès ri a
- Nati dife a (pa egzanp: elektrik, grès, papye, chimik)
- Anplasman dife a (batiman ak etaj oswa)
- Tip alam dife (pa egzanp, detektè, bouton alam, dlo k ap sòti nan esprinklè)
- Anplasman dife a (batiman ak etaj oswa)
- Non moun k ap rapòte dife a
- Nimewo telefòn pou retounen apèl la
- Ekip evakyasyon an pou dirije evakyasyon anplwaye ak vizitè.

Pwosesis

1. **Evakye:** Evakye moun ki nan batiman an, itilize wout evakyasyon yo pou rive sou zòn rasanbleman prensipal ki deyò yo.
2. **Re-dirije:** Re-dirije moun yo sou mach eskalye epi fè yo sòti lwen dife.
3. **Entèdi:** Entèdi yo itilize asansè.
4. **Konte tout anplwaye:** Konte tout anplwaye ak vizitè nan zòn rasanbleman an.
5. **Rankontre depatman ponpye a:** Fè depatman ponpye a konnen si nou te konte tout moun epi si gen blesi. Bay yon mizajou sou nati ijans lan ak aksyon ki pran yo. Bay plan etaj batiman, kle ak lòt ed jan sa nesèsè.

Anplasman ekstenktè

Ki kote

Sistèm pwoteksyon dife

Dokimante sistèm pwoteksyon kont dife ki gen ladann tip sistèm, anplasman, zòn oswa materyèl danjere yo pwoteje ak enstriksyon. Si w pa sèten, kontakte moun ki lwe w batiman an oswa mèt batiman an.

Tip sistèm	Ki kote	Pwen aksè / Enstriksyon
Sistèm esprinklè (Sprinkler)	Valv kontwòl	
	Valv kontwòl	
	Valv kontwòl	
Ponp dife		
Sistèm ekstenktè		

Mete yon kat sou zouti ak sistèm pou pwoteksyon kont dife

PLAN MEDIKAL IJANS

1. **Rele sèvis medikal ijans:** Rele 911 imedyatman epi bay detay sa yo:
 - Kantite viktim
 - Anplasman espesifik viktim yo
 - Si te gen materyèl danjere ki enplike
 - Enfòmasyon pou gen aksè ak antre batiman an pou estaf ijans lan
2. **Bay premye swen:** Si w kapab, bay moun ki blese yo premye swen. Ou kapab jwenn yon lis sou moun ki fòme epi founiti premye swen ki disponib anba la a.
3. **Dirije estaf ijans lan:** Si li an sekirite pou fè sa, asire yon moun rankontre ekip sèvis medikal ijans (EMS) lan epi montre yo kote viktim nan ye.

Fòmasyon medikal anplwaye yo resevwa

Fòmasyon	Non
Premye swen	[Ekri non]
Reyanimasyon kadyo-pilmonè (Cardiopulmonary Resuscitation, CPR)	
Defibrilatè Ekstèn Otomatik (Automated External	

Defibrillator, AED)	
---------------------	--

Gid sou anplasman materyèl medikal

Tip materyèl medikal	Ki kote
AED	[Ekri anplasman]
Kit pou premye swen	
Kit pou kanpe senyman	

Pou biznis ki nan Vil Boston ki gen AED (Defibrilatè ekstèn otomatik) sou plas, rapòte anplasman espesifik yo bay Boston EMS nan: [Rapòte anplasman AED](#). Enfòmasyon sa a ka ede moun ki sou plas ak ekip sèvis medikal ijans yo pandan yon ijans.

Mete yon kat kote materyèl medikal yo ye

MENAS BONM

Reyaji rapid epi poze lè gen menas bonm:

1. Rele 911.
2. Itilize fòmilè pou rapòte ensidan w nan epi ekri tout enfòmasyon yo.
3. Etèn tout materyèl elektwonik sa yo (tankou):
 - a. Sistèm bipè (Beeper)/pajè (Pager)
 - b. Sistèm pou voye alèt ijans (Emergency Alert System, EAS) (Pa egzanp, sistèm pou voye notifikasyon an mas, sistèm adrès piblik (public address, PA), sistèm pou voye mesaj tèks an ijans)
 - c. Radyo kominikasyon de sans
 - d. Telefòn selilè
 - e. Sistèm frekans radyo
4. Kontakte lis kontak ijans anplwaye yo si sa nesesè.

REMAK:

Rechèch la ap fèt an kowòdinasyon ak depatman lapolis. Pa kòmanse rechèch sa a pou kont ou. Otorite sivil yo ka mande w pou ede yo ak rechèch la.

Evakye batiman an si:

- Yo te jwenn nan batiman an yon aparèy sispèk ki ka eksploze.
- Otorite lokal yo te pase lòd pou evakye.
- Yo te resevwa yon dezyèm menas bonm, nan lè moun ki te rele a te espesifye a epi yo pa ko fini ak rechèch la.
- Sekirite vizitè ak anplwaye yo menase.

Gade [Plan evakyasyon](#) ki anlè a.

SIBSTANS KI SISPÈK (PAKÈ/ LÈT)

Pa pran sant, manyen ni deplase sibstans ki sispèk (pakè/lèt).

Pa chanje anviwònman an, ni limyè yo.

Detèmine si gen yon menas ki klè, menas oswa ris potansyèl pou moun oswa anviwònman an.

Menas ou resevwa pa telefòn, lapòs, elatriye, ki ka montre gen yon sibstans danjere yo mete nan batiman an tout ekspresè epi/oswa sou yon pwodui.

Si w pa ka idantifye vrè sous sibstans lan oswa si menas la egziste vre:

1. Rele 911.
2. Si li an sekirite pou fè sa, sekirize zòn ki alantou sibstans epi oswa pwodui sispèk la.
3. Evakye zòn nan. Gade [Plan evakyasyon an](#).
4. Detèmine limit danje a.
 - a. Dokimante tout enfòmasyon sou sibstans sispèk la.
 - b. Si li an sekirite pou fè sa, fè envestigasyon sou vrè sous sibstans lan (farin, bikabonat, poud detal, elatriye).
 - c. Bay otorite yo yon lis sou tout moun, espas ak atik ki te ekspozè yo.
5. Detèmine kiyès ki te ka antre an kontak ak sibstans lan.

- a. Yo ta dwe mete moun ki te ekspoze yo yon kote ki lwen lòt moun.
- b. Suiv enstriksyon dekontaminasyon sou sèvis entèvansyon pou sekirite piblik.
 6. Detèmine si gen bezwen pou lanse yon rapèl sou pwodui a.
 7. Detèmine ki enfòmasyon w ap bay piblik la, an kowòdinasyon ak sekirite piblik la.
 8. Kontak (idantifye davans) ekspè sou sijè a/ Pwen kontak (non, tit, ninewo telefòn)
- a. _____
- b. _____
- c. _____

Si yo detèmine sibstans lan pa danjere:

1. Pran mezi ki apwopriye pou retire epi netwaye zòn/pwodui a.
2. Kominike sa w jwenn ak kliyan ak anplwaye ki te ka afekte.

Dokimante tout ensidan / depans:

Asire ou anrejistre epi dokimante tout ensidan/depans ki rive kòm yon rezilta ijans lan.

PATOJÈN KI KA PASE NAN SAN

Ensidan ki transmèt nan san:

Nenpòt sitiyasyon oswa aksidan kote yon moun ta potansyèlman ekspoze ak san oswa likid kòporèl yon moun, gade tout lwa federal, eta ak lokal ki gen rapò ak patojèn ki transmèt nan san (pa egzanp, Estanda OSHA pou patojèn ki transmèt nan san, Kòd règleman federal nan 29 CFR 1910.1030 ak lòt estanda endistri biznis yo.)

Prekosyon:

Pran prekosyon inivèsèl nenpòt lè w ap reponn ak ensidan ki ka transmèt nan san:

- Konsidere tout san ak likid kòporèl gen maladi atrapan, mete materyèl pwoteksyon pèsònèl (gan, linèt, elatriye) epi itilize yon “mas pòch - pocket mask” pou pwoteksyon lè w ap bay respirasyon sekou.
- Sèlman anplwaye ki te resevwa fòmasyon sou kijan pou byen itilize materyèl pwoteksyon pèsònèl ki dwe fè entèvansyon nan ensidan an.

Lè gen pou netwaye san oswa lòt materyèl ki ka atrapan:

Pwosesis pou netwaye:

1. Ou dwe toujou mete gan. Itilize materyèl pwoteksyon adisyonèl dapre ris ki devan w lan, sa vle di tabliye pwoteksyon, mas pou figi epi/oswa linèt.
2. Kontwòle likid ki tonbe a epi netwaye li imedyatman ak sèvyèt absòban, twal oswa granil absòban (si yo disponib; yo ta dwe jete tout materyèl kòm fatra enfekte).
3. Byen netwaye, itilize detèjan net ak solisyon dlo cho.
4. Flite zòn ki kontamine yo byen ak yon solisyon dezenfektan ki fèt ak 500–5000 ppm klò lib (dilye 1:100 oswa 1:10 ak solisyon klowòks 5%)
5. Pran nenpòt materyèl solid ki kontamine, asire pou w pa itilize men w pou w pran okenn objè ki tranchan, tankou vè. Itilize yon bale, pèl pou ranmase fatra oswa yon zouti ki sanble ak sa pou ranmase objè ki tranchan.
6. Siye zòn kontamine yo ak yon sèvyèt papyè ki gen dezenfektan.
7. Mete tout materyèl solid ki kontamine yo oswa materyèl netwayaj yo nan yon sachè wouj pou fatra biyolojik ki danjere (Biohazard).
8. Ou dwe mete tout objè tranchan yo nan yon veso ki pa ka transpèse anvan w mete yo nan sachè a.
9. Netwaye epi dezenfekte nenpòt zouti oswa tout lòt objè ki pa jetab nou te itilize nan netwayaj.
10. Retire materyèl pwoteksyon pèsònèl epi mete yo nan sachè wouj Biohazard.
11. Anbale sachè wouj la epi mare l epi remèt sachè Biohazard la bay moun ki responsab la.
12. Lave men w imedyatman. Pou sa, itilize savon.
13. Si netwayaj la twò gwo, konsidere kontakte yon kontraktè prive.

Si w ekspozé ak patojèn ki ka transmèt nan san (pa egzanp, piki ak zegwi, eklabousi nan je oswa bouch, ekspozé ak po ki fann):

1. Lave imedyatman tout pati nan kò w ki ekspozé ak dlo epi savon.
2. Notifye depatman jesyon an sou ensidan.
3. Chèche asistans medikal epi fè suivi; sa ka mande pou suiv oswa pran medikaman pou anpeche enfeksyon ki ka transmèt nan san.
4. Dokiman sou rapò ensidan an.

BLAKAWOUT**Nan ka kote ta gen yon blakawout:**

1. Bay plis moun posib flach.
2. Tcheke pou wè si okenn vizitè oswa anplwaye pa kwense nan zòn posib, menm asansè yo.
3. Detèmine si w ap bezwen evakye batiman an (gade [Plan evakyasyon](#) an).
4. Kontakte lis kontak ijans anplwaye yo si sa nesesè.

Si blakawout la afekte anplasman batiman an ansanm ak zòn alantou yo nan kominote w la:

- Mande konpayi kouran an kilè yo panse y ap restore sèvis kouran an.
- Fèmen tout materyèl ak konpresè ki kapab andomaje lè yo re-bay kouran an.
- Kouvri tout atik refrijere ki ka gate epi kite pòt chanm fwad/frizè yo fèmen.

Si blakawout la afekte batiman w lan sèlman:

- Fè yon enspeksyon batiman an pou detèmine rezon espesifik ki lakoz blakawout la.

- Fèmen tout materyèl ak konpresè ki kapab andomaje lè yo re-bay kouran an.
- Kouvri tout atik refrijere ki ka gate epi kite pòt chanm fwad/frizè yo fèmen.
- Rele konpayi kouran lokal ou a pou restore kouran an.

Dokimante tout ensidan / depans:

Asire ou anrejistre epi dokimante tout ensidan/depans ki rive ak fèt kòm yon rezilta ijans lan.

GAZOLIN / PWODUI CHIMIK KI TONBE

Nan ka kote yon gaz ta tonbe: Gazolin

1. Detèmine nan limit gaz la ki tonbe a grav.
2. Si w detèmine gaz la ki tonbe grav, rele 911.
3. Lokalize epi fèmen ponp gaz yo ak bouton ijans pou fèmen an.
4. Si l an sekirite pou fè sa, kontwole gaz la ki tonbe a epi redui chans pou gaz la gaye.

Itilize kouvèti, zorye ak chosèt pou kontwole gaz la. Sekirize zòn kote gaz la tonbe a pou anpeche kontaminasyon epi priyore sekirite.

5. Kontakte founisè ki espesyalize nan netwaye pwodui ki tonbe pou ede w retire/netwaye fatra danjere.

- a. Founisè ki espesyalize nan netwaye pwodui ki tonbe

6. Kontakte konpayi pou ranje ponp gaz ou a pou ka ranje yo.

- a. Konpayi pou ranje ponp gaz _____

7. Kontakte depatman jesyon magazen an.
8. Si pwodui ki tonbe a antre nan anviwònman an, kontakte:

Depatman ponpye: **911**

Depatman polis anviwònman Massachusetts (Massachusetts Environment Police, MEP) - (800) 632-8075

9. Toujou mete materyèl pou pwoteksyon pèsònèl (PPE) lè w ap netwaye nenpòt pwodui chimik ki tonbe.

Nan ka kote yon pwodui chimik ta tonbe: Luil, antijèl, penti, klowòks, elatriye.

1. Kontwòl pwodui a imedyatman.
2. Evalye pwodui ki tonbe a, vantile zòn nan, sekirize zòn nan, kite atik ki ka fè dife yo lwen.
3. Netwaye pwodui ki tonbe a.
 - a. Si pwodui ki tonbe a twòp pou netwaye, kontakte yon kontraktè pou netwaye fatra danjere.
 - b. Mete materyèl pwoteksyon pèsònèl (gan, linèt, soulye pwoteksyon).
 - c. Absòbe likid la epi fè li vin solid ak “oil dry” oswa lòt materyèl absòban ki disponib.

Kòmanse nan arebò yo pou rive nan mitan.

 - i. **Ki fèt ak dlo** (Penti latèks, antijèl, klowòks, pwodui chimik pou kay)
 - ii. **Asid:** Ou dwe netralize l ak bikabonat
 - iii. **Ki fèt ak luil** (Gaz pou kan, penti emaye, dilyan/sòlvan, aditif gaz/dizèl) *pa janm itilize dlo pou netwaye yon pwodui ki fèt ak luil; sèvi sèlman ak materyèl absòban ki sèk
4. Mete materyèl ki absòbe yo avèk prekosyon nan veso jetab (double sachè a oswa itilize yon bokit ki gen kouvèti).
5. Jete materyèl ak machandiz ki mouye yo. Fwote kote ki sal yo ak kwen/fann yo.
 - a. Jete fatra ou bale yo, materyèl pou netwaye, bale, gan, soulye pou pwoteksyon. Chanje rad epi lave yo ak detèjan.

Si w kole ak yo pa aksidan:

Je: Lave yo ak dlo pandan 15 minit. Chèche atansyon medikal imedyatman.

Po: Lave l nèt ak savon ak dlo. Gade etikèt pwodui a pou plis enstriksyon.

Rad: Retire rad ki kontamine epi lave po a nèt ak savon ak dlo.

Gade etikèt pwodui a pou plis enstriksyon.

Si w nan dout sou nati materyèl la, chèche atansyon medikal imedyatman.

REMAK: Si w al chèche atansyon medikal, pote etikèt bwat la bay doktè a.

Dokimante tout ensidan / depans:

Asire ou anrejistre epi dokimante tout ensidan/depans ki rive ak fèt kòm yon rezilta ijans lan.

UIT GAZ NATIRÈL OSWA PWOPÀN**Evalye sitiyasyon an:**

1. Si w pran sant gaz (sant ze pouri) oswa tandè yon sifle, ou mèt asime gen yon fuit. Pa itilize entèripte elektrik, aparèy elektrik oswa flanm dife paske yo ka deklannche gaz la.
2. Evakye zòn nan imedyatman si fuit la vin grav oswa gaye anndan an. Ede sa ki gen bezwennan kesyon aksè ak fonksyon. Gade [Plan evakyasyon an](#).
3. Rele 911.
4. Enfòmè anplwaye, lokatè oswa kliyan yo sou sitiyasyon ak mezi pou sekirite. Konsidere notifikasyon piblik si fuit la vin tounen yon menas pi grav.
5. Suiv enstriksyon premye entèvenan yo pou konnen si pou w re-antrè oswa pran lòt prekosyon.

Pran etap pou limite ekspozisyon (si li an sekirite pou fè sa):

- Fèmen sous gaz la nan valv prensipal la si li an sekirite pou fè sa.
- Vantile zòn nan. Pou sa, ouvè pòt ak fenèt yo si deyò a an sekirite.
- Avèti lòt yo nan vwazinaj la epi anpeche sous ki ka deklanche dife (pa fimen, flanm dife oswa aparèy elektrik).
- Kontakte founisè ki bay sèvis gaz la pou rapòte fuit la.

Dokimante tout ensidan / depans:

Asire ou anrejistre epi dokimante tout ensidan/depans ki rive ak fèt kòm yon rezilta ijans lan.

TIYO DLO KI KASE**Nan ka kote tiyo dlo kase:**

1. Detèmine si tiyo dlo a fè pati sistèm dlo pou kay la oswa sistèm eskprinklè dife a.
 - a. Yo souvan make tiyo esprinklè dife yo “Fire Protection - Pwoteksyon dife” oswa “Sprinkler System - Sistèm esprinklè” ak lèt wouj oswa blan.
 - b. Yo ka make tiyo dlo pou kay yo “Portable Water - Dlo potab” oswa gen mak ble/vèt sou yo.
2. Lokalize epi fèmen valv k ap kontwole sous dlo a pou mennen nan prensipal la.
3. Kontakte konpayi dlo w la pou asistans si w konekte ak yon sistèm dlo minisipal.
- Bay detay sou ki kalite tiyo dlo ki kase a.
- Asire w ou enfòme si w fèmen esprinklè dife prensipal la.
4. Etèn kouran nan espas afekte a imedyatman nan brekè sikwi a, si li an sekirite pou fè

sa. Pa antre nan dlo si priz elektrik, aparèy oswa kab ka anba dlo.

5. Kontakte lis kontak ijans anplwaye yo si sa nesesè.

Yon fwa ou fèmen sous prensipal dlo a:

1. Netwaye dlo a.
 - a. Fè atansyon ak ris elektrik.
 2. Mete machandiz yo anlè sou etaj pou anpeche domaj ki gen rapò ak dlo.
 3. Evakye dlo deyò batiman an oswa nan tou egou. Itilize raklèt, bale, baleye ak bwòs netwayaj.
 4. Avèti moun ou lwe batiman an oswa pwòp elektrisyen w lan pou enspekte/restore kouran.

Dokimante tout ensidan / depans:

Asire ou anrejistre epi dokimante tout ensidan/depans ki rive ak fèt kòm yon rezilta ijans lan.

MOVE TAN EKSTRÈM

Si gen yon menas move tan ki ekstrèm:

1. Suiv tan an. (Gade anba a definisyon sou gravite)
2. Kontakte depatman jesyon an.
3. Revize zòn an sekirite batiman an ak sipèvizè ansanm ak anplwaye yo. Zòn an sekirite yo dwe pwòch mi/kolòn sipò nan sant oswa dèyè batiman an epi lwen mi ki fèt an vit, antre ak fenèt ki fèt an vit. Pote valiz pou ijans nan anplasman sa yo.

Anplasan zòn an sekirite #1:	
Anplasan zòn an sekirite #2:	

Si yo detekte move tan ekstrèm nan alantou batiman an:

1. Fè yon anons nan batiman an twa fwa. Mande kliyan ak anplwaye yo pou deplase lwen fenèt oswa deplase ale nan sant oswa dèyè magazen an jiskaske yo di 'tout bagay anfòm.'
2. Tcheke tout zòn nan batiman pou asire tout moun te deplase ale nan zòn rasanbleman yo deziyen an.

Remak: Pwopriyetè biznis ak anplwaye pa gen otorite pou kenbe vizitè ak anplwaye ki anvi kite batiman pandan move tan ekstrèm oswa tònad. Pa kadnase pòt sòti yo.

Pwoteje lajan/machandiz si li pa menase sekirite okenn moun:

1. Fèmen ak kadnase tout tèmininal kès/bwat lajan yo.
2. Fèmen ak kle kòf lajan/biwo kontwòl epi pòt pou ale nan biwo lajan/kontwòl la.

Si gen nenpòt domaj sou byen kòm rezilta move tan ekstrèm nan:

1. Pa mete okenn vizitè oswa anplwaye an danje. Evakye batiman nan ka kote ta gen yon danje potansyèl (pa egzanp fuit gaz, kab elektrik ki tonbe, domaj estriktirèl, elatriye). Gade [Plan evakyasyon](#) anlè a.
2. **Si l an sekirite pou fè sa**, enspekte domaj la. Rele yon enspektè batiman oswa konpayi asirans ou an pou asistans sou pwoblèm sa a. Pran l an kont:
 - a. Domaj sou twati a
 - b. Domaj estriktirèl
 - c. Pèdi machandiz/pwodui
3. Kontakte lis kontak ijans anplwaye yo si sa nesèsè.

Si twati a gen fuit:

- Kouvri pwodui, machandiz ak materyèl ak plastik.
- Mete poubèl vid anba kote ki t ap fuite.
- Leve machandiz yo soti atè a pou mete yo omwen wotè yon palèt.
- Delimite zòn ki andomaje yo ak yon kòd.

Si gen dlo nan batiman an:

Asire pa gen okenn danje elektrik epi manje yo pa t kontamine. Evakye dlo deyò batiman an ak raklèt, bale, baleyè/bwòs netwayaj.

Dokimante tout ensidan / depans:

Asire w moun ki responsab nan lokal la anrejistre epi dokimante tout ensidan ak depans ki fèt kòm rezilta ijans lan.

Definisyon move tan ekstrèm:

Alèt tanpèt ivènal: Ris pou gen gwo kondisyon meteyowolojik ivènal epi ki danjere nan espas 48 èdtan.	Alèt pou tònad: Posiblité pou gwo loraj ak tònad nan zòn ki sou avètisman an epi zòn ki toupre li.
Alèt tanpèt ivènal: Kapab gen pil nèj lou, pou pi piti 6 inch nan 12 èdtan, omwen 8 inch nan 24 èdtan, oswa omwen ½ inch akimilasyon glas.	Avètisman tònad: Ka gen yon tònad oswa li deja la. Pran refij imedyatman.
Avètisman gwo fred: Van ki pa kanpe ka lakoz yon endis van frèt $\leq -20^{\circ}\text{F}$ or $\leq -25^{\circ}\text{F}$ (sa depann de kote a) pou omwen 3 èdtan.	Avètisman chalè: Ka gen Endis chalè pandan jounen an ant 95°F ak 99°F pou 2 èdtan oswa plis pandan 2 jou youn dèyè lòt, oswa 100°F ak 104°F pou 2 èdtan oswa plis nan yon sèl jou.
Avètisman tanpèt nèj: Ka gen van ki pa kanpe oswa rafal van ki vin souvan ki gen vitès omwen 35 mph, melanje ak yon bon kantite nèj k ap tonbe ak/oswa k ap soufle ki redui vizibilite souvan jiska mwens pase ¼ mile pandan 3 èdtan oswa plis. Kondisyon tanpèt nèj ta dwe kondisyon meteyowolojik ki plis parèt pandan peryòd sa a.	Avètisman inondasyon kotyè: Yo prevwa inondasyon modere oswa grav nan zòn kotyè ki ka domaje pwopriyete epi/oswa mete lavi moun an danje.
Avètisman inondasyon sibit: Yo prevwa, oswa sa ap fèt nan moman an, yon koule dlo wo rapid epi ki ekstrèm nan yon zòn ki nòmalman sèk, oswa yon ogmantasyon toudenkou nan nivo dlo yon rivyè oswa ti rivyè ki depase nivo inondasyon yo te fikse.	Avètisman vag tanpèt: Yo prevwa inondasyon ki menase lavi moun akòz dlo k ap monte soti bò lanmè pou antre sou tè a nan zòn yo espesifye a, an jeneral nan 36 èdtan kap vini yo.
Avètisman tanpèt twopikal: Gen yon siklòn twopikal ki gen van ant 34 ak 63 kt (39 a 73 mph) oswa plis ki ka reprezante yon menas posib, anjeneral nan 48 èdtan kap vini yo. Vag tanpèt, inondasyon kotyè, epi/oswa inondasyon rivyè ka akonpanye van sa yo.	Avètisman Tanpèt Twopikal: Yo bay avètisman tanpèt twopikal lè yo prevwa van ki pa kanpe ki soufle ant 34 ak 63 kt (39 a 73 mph) oswa plis, ki asosye ak yon siklòn twopikal, nan 36 èdtan oswa mwens. Van sa yo ka genyen vag tanpèt, inondasyon kotyè, epi/oswa inondasyon rivyè ki akonpanye yo.

Avètisman Siklòn: Yo bay avètisman lè gen yon siklòn twopikal ki gen van ki pa kanpe ki soufle a 74 mph (64 knots) oswa plis, ki ka reprezante yon menas posib pou yon zòn kotyè oswa andedan zòn tè, anjeneral nan 48 èdtan kap vini yo. Van sa yo ka genyen vag tanpèt, inondasyon kotyè, epi/oswa inondasyon rivyè ki akonpanye yo. Yon avètisman siveyans montre gen posiblite pou gen siklòn, men li pa garanti yo ap rive.	Avètisman Siklòn: Yo prevwa van ki pa kanpe ki soufle a 74 mph (64 knots) oswa plis, ki asosye ak yon siklòn, ap afekte yon zòn kotyè oswa andedan zòn tè, nan 36 èdtan oswa mwens.
--	---

INONDASYON

Si gen yon menas pou inondasyon:

1. Siveye tan an.
2. Kontakte lis kontak ijans anplwaye yo si sa nesesè.
3. Prepare w pou leve tout machandiz, atik ki gen valè, materyèl mekanik, ak elektwonik pou mete yo omwen nan nivo 12 pous anlè atè a (palèt ka mache).
4. Konnen kijan pou w fèmen sèvis piblik ou yo.

Avètisman siveyans inondasyon: Gen posiblite pou gen inondasyon ret branche rasdyo NOAA. Prepare w pou evakye. Branche estasyon radyo ak televizyon lokal pou enfòmasyon adisyonèl.

Avètisman inondasyon: Gen inondasyon k ap fèt deja oswa ki pral fèt byento. Pran prekosyon tousuit. Prepare w pou w ale nan nivo tè ki pi wo. Si yo konseye w fè sa, evakye imedyatman.

Si yo detekte inondasyon nan alantou magazen an:

1. Kòmanse operasyon mete sak sab yo.
2. Revize pwosesis kontaminasyon dlo a.
3. Asire w tout machandiz, atik ki gen valè, ak materyèl mekanik yo leve anlè nivo atè a.
4. Fèmen kouran elektrik la nan prensipal panèl distribisyon an. Lè magazen an pare pou evakyasyon, fèmen jeneratris ijans lan (si sa aplikab) Asire w aparèy yo dekonekte pou evite elektwokisyon lè kouran elektrik la retounen.
5. Sekirize istansil, materyèl, dra, anbalaj ak atik pou itilize yon sèl fwa pou evite kontak/oswa kontaminasyon pandan inondasyon.

Evakye magazen an si sekirite kliyan ak anplwaye yo menase, epi/oswa si yo bay lòd pou evakye:

Gade [Plan evakyasyon](#) anlè a.

Pwoteje lajan/machandiz si li pa menase sekirite okenn moun:

1. Fèmen ak kadnase tout tèminal kès/bwat lajan yo.
2. Fèmen ak kle kòf lajan/biwo kontwòl epi pòt pou ale nan biwo lajan/kontwòl la.

Apres dlo inondasyon an fin bese:

1. Dokimante tout domaj yo epi rele konpayi asirans ou an pou rapòte yo.
2. Antre nan magazen an ak prekosyon. Asire w se pèsònèl ki apwopriye ki antre nan etablisman an avèk prekosyon.
3. Depatman Enstalasyon/Mentnans ap verifye sèvis elektrik la anvan yo relimen kouran an.
4. Kontakte depatman bilding lokal la ak lòt ajans ki apwopriye pou detèmine si estrikti bilding lan an sekirite epi si yo apwouve l pou moun rete ladann.
5. Fè netwayaj jeneral pandan w ap asire sante ak sekirite travayè yo. Netwaye epi dezenfekte ekipman ak istansil yo.
6. Klasifye manje, ekipman, istansil, dra, ak atik pou itilize yon sèl fwa an kategori ki ka sove ak sa ki pa ka sove pi vit posib.
7. Jete atik ki pa ka sove yo jan sa dwe fèt.

Gid pou netwayaj:

- Ou dwe detwi epi jete tout ekipman manje, istansil, dra, ak atik pou itilize yon sèl fwa ki andomaje jan sa dwe fèt.
- Ou dwe retire epi ranplase atè a, mi, mèb, kapèt, istansil, ak ekipman ki andomaje

epi ki pa ka sove jan sa nesesè.

- Ou dwe netwaye ak savon ak dlo, rense, epi dezenfekte mi, atè a, ak sifas ekipman ki afekte yo. Ou ta dwe retire oswa netwaye kapèt yo ak vapè.

- Retire materyèl ki mouye yo. Jete tout materyèl ou pa ka byen netwaye ak dezenfekte.

- Retire tout ma dlo.
- Netwaye epi dezenfekte tout istansil ak ekipman ki nan zòn sa afekte a.
- Sèvi ak yon solisyon detèjan pou netwaye atè a, materyèl, ak lòt zòn sa afekte yo, epi rense ak dlo pwòp aprè.

- Dezenfekte atè a ak tout lòt zòn sa afekte, pou w fè sa w ap itilize yon solisyon dezenfektan ak dlo pwòp (8 oz. Klowòks pou chak 5 galon dlo = 500 pati pa milyon solisyon klò).

- Seche zòn sa afekte a ak lè natirèl.
- Lave oswa jete tèt mop ak lòt zouti netwayaj ki te an kontak ak dlo inondasyon.
- Mezi altènatif: Anboche yon sèvis netwayaj ki gen eksperyans nan netwaye etablisman manje ki ekspozé ak inondasyon.

- Manje kontamine, dra, ak atik pou itilize yon sèl fwa
- Jete tout manje (anbalaj oswa san anbalaj) ki te an kontak ak dlo inondasyon.
- Lave tout dra oswa inifòm ki te an kontak ak dlo inondasyon.
- Lave yo separeman de lòt dra yo.
- Itilize klowòks.
- Sèvi ak yon machin pou seche.
- Jete tout atik pou itilize yon sèl fwa ki te an kontak ak dlo inondasyon.

Dokimante tout ensidan / depans:

Asire ou anrejistre epi dokimante tout ensidan/depans ki rive ak fèt kòm yon rezilta ijans lan.

Ale sou **Ready.gov Business** -[FLASH Inland Flooding Toolkit](#) pou plis enfòmasyon.

RESTORASYON APRÈ INONDASYON

Evalyasyon jeneral pou restorasyon aprè inondasyon

Dlo inondasyon ka pote sab, egou kri, lwil oswa dechè chimik ki ka lakoz manje tanpèt andomaje vin danjere pou konsomasyon si anbalaj yo kontamine. Jete tout manje oswa materyèl anbalaj manje ki te an kontak ak dlo inondasyon. Se kèk manje oswa bwason ou ka sove aprè yo fin ekspozé ak dlo inondasyon. Ou dwe detwi manje ki nan anbalaj mou oswa ki gen kouvèti ki vire. Nan kèk ka, ou ka sove manje nan bwat metal oswa nan

resipyan plastik ki di. Menm konsa, eta bwat la se yon lòt faktè limitasyon. Prezans wouy, tè, oswa etikèt ki detwi anpeche restorasyon.

Dlo inondasyon ka fè manje vin danjere pou konsomasyon, sitou si anbalaj yo kontamine. **Jete** manje sa yo si dlo te kouvri, voye gout, degoute sou yo, oswa si dlo te antre nan anbalaj la:

- Manje ki ekspoze, manje an gwo, pwodui fre, vyann, volay, pwason ak ze.
- Nenpòt manje ki nan anbalaj an papyè, plastik, twal oswa fib.
- Bwat katon, menm si sa ki ladann yo parèt sèk, tankou sereyal, pat, diri, sèl.
- Manje ki gen kouvèti an katon, tankou mayonèz ak sòs salad, oswa anbalaj papyè aliminyòm oswa selofàn.
- Manje nan bokal an vè, pami yo bokal ki pa louveri ki gen kouvèti papyè sire, papyè aliminyòm, selofàn oswa twal.
- Manje, likid oswa bwason nan boutèy ak bouchon kouwòn, oswa nan resipyan ki gen kouvèti pou rale, bouchon lyèj oswa kouvèti ak vis.
- Tout resipyan ak pakè ki deja ouvri; manje ki nan sachè oswa bokit.
- Kanèt ki gen mak frappe, ki koule, ki gonfle oswa ki wouye.
- Kanèt yo te jete epi ki lwen kote yo te konn estoke yo nòmalman (gen posibilite pou gen ti twou oswa fann nan kote yo soude yo).
- Ou pa ka vann kanèt si yo pa gen tout enfòmasyon etikèt ki obligatwa yo. Kidonk, ou dwe jete bwat ki gen etikèt ki andomaje.

Evalyasyon jeneral pou restorasyon aprè inondasyon

- Deplase yo nan yon zòn estokaj manje yo mete nan kategori manje ki pa bon, ki lwen kote yo prepare manje ak estoke materyèl, epi mete yo an sekirite nan resipyan fatra ki kouvri oswa lòt zòn izole pou anpeche yo sèvi piblik la oswa pwovoke kontaminasyon aksidantèl nan etablisman an ak lòt manje.
- Si w dwe konsève manje a jiskaske distribitè a ka bay etablisman an kredi, li dwe gen etikèt klè ki di “pa pou vann (not for sale)” epi mete l nan yon kote ki refrijere epi ki separe ak lòt manje yo, epi kenbe l pou kredi.
- Manje refrijere w jete yo, yon founisè oswa distribitè manje ka anrejistre yo.
- Etablisman an ta dwe dokimante kalite ak kantite manje, pri yo, ak rezon pou jete yo pou rezon asirans ak regilasyon.
- Ti kantite manje w dwe jete yo, ou ka detwi ak yon pwodui netwayaj (tankou klòwòks) epi mete yo nan yon resipyan fatra ki kouvri deyò etablisman an.
- Ou ta dwe estoke gwo kantite manje yo nan resipyan fatra ki kouvri, mete yo yon kote ki an sekirite, epi yon konpayi jete fatra dwe jete yo pi vit posib.
- Ou dwe jete tout dechè manje yo selon règleman jete fatra leta ak lokal yo, nan yon depo fatra ki gen lisans.
- Ou ta dwe kontakte depo fatra lokal yo anvan livrezon manje ki soti bò kote yon moun prive oswa yon transpòtè pou asire yo aksepte fatra a.

KONTAMINASYON PWODUI

Evalye sitiyasyon an:

- Detèmine dimansyon kontaminasyon an.
- Detèmine si li nesèsè pou enplike ajans piblik yo.
- Si w sispèk gen yon epidemi maladi ki soti nan manje, sispann vann manje ki ka kontamine (yo) imedyatman epi rele 911 oswa notifiye Boston Public Health Commission san pèdi tan.
- Si w sispèk gen manipilasyon entansyonèl sou pwodui, kontakte lapolis epi pwoteje tout prèv posib yo.

Pran mezi pou limite ekspozisyon:

- Retire pwodui a si sa nesèsè.
- Detèmine si yo pral fè yon anons piblik.
- Detèmine si li nesèsè pou raple yon pwodui.
- Devlope pratik pou jere pwodui yo raple, si sa aplikab.
- Detèmine kijan pou jere pwodui a.

Dokimante tout ensidan ak depans yo:

Asire ou anrejistre epi dokimante tout ensidan/depans ki rive ak fèt kòm yon rezilta ijans lan.

PÀN REFRIJERASYON / SEKIRITE MANJE

Si sistèm frijidè oswa sistèm kenbe manje cho a pa fonksyone:

1. Eseye jwenn sous pàn nan.
2. Avèti anplwaye nan seksyon an.
3. Sispann vann pwodui sa afekte yo.
4. Izole zòn ki afekte yo ak baryè oswa siy avètisman.
5. Kòmanse pwosesis siveyans tanperati a.
6. Kontakte founisè sèvis ki apwopriye a.
7. Kontakte lis kontak ijans anplwaye yo si sa nesèsè.
8. Kòmanse swiv etap ki anba yo jiskaske tanperati yo retounen nan nivo nòmal yo.

Sa ou ta dwe fè si gen yon avètisman pou yon pàn.

Pran mezi pou kenbe manje cho cho epi manje frèt frèt. Mete frijidè ak frizè sou nivo ki pi frèt la. Lè kouran an koupe, ou dwe note lè sa fèt.

Sa ou ta dwe fè lè kouran an koupe

Objektif la se pou kenbe manje cho pi wo pase 135°F epi manje frèt pi ba pase 40°F pou pi lontan posib, epi siveye tanperati a pou detèmine lè manje a pa an sekirite pou konsomasyon.

Manje cho

- Pa mete manje cho nan frijidè oswa frizè.
- Sèvi ak “chalè nan kanèt” anba manje sou tab vapè elektrik pou ede kenbe yon tanperati minimòm 135°F.

Manje frèt

- Kenbe pòt frijidè ak frizè yo fèmen pi lontan posib.
- Si sa posib, mete pake manje frèt yo ansanm pou diminye kantite chalè yo pran.
- Kouvri etajè frijidè ak frizè ki ouvè yo, espesyalman ekspozisyon vètikal yo.

Atansyon: Itilizasyon glas sèk pou refwadi manje ka lakòz akimilasyon danjere gaz kabonik (CO₂).

Pa prepare manje si ou pa kapab:

- Byen lave, rensè, epi dezenfekte istansil.
- Fè sistèm vantilasyon kapo kuizin ak sistèm lè ranplasman an fonksyone (Gaz toksik ka lakòz blesi oswa lanmò).
- Mete limyè nan zòn kote w ap prepare manje yo ase pou pèmèt preparasyon manje, netwayaj, ak dezenfeksyon an sekirite.
- Gen aksè ak dlo cho oswa presyon dlo ki ase.
- Kenbe tanperati manje yo an sekirite.

Sa ou ta dwe fè lè kouran an retounen:

- Tcheke tanperati entèn manje a.
- Separe pake manje yo nan frijidè ak frizè pou ede yo refwadi pi vit, si sa posib.
- Jete manje ki ka danjere si li te nan zòn tanperati danjere a.

Detèmine si manje ki ka danjere yo an sekirite

Manje cho

- Si blakawout la dire 2 èdtan oswa mwens epi tanperati manje a pi ba pase 135°F, ou ka vann li si li chofe ankò jiska 165°F epi kenbe li nan 135°F oswa plis, oswa si li refwadi rapidman jiska 41°F oswa pi ba nan 2 èdtan aprè kouran an retounen.
- Si blakawout la dire plis pase 2 èdtan, ou pa ka vann manje a.

Manje frèt

- Si blakawout la dire mwens pase 2 èdtan epi tanperati manje a se 45°F oswa pi frèt, ou ka vann li. Si tanperati a ant 46°F ak 50°F, refwadi li imedyatman jiska 41°F oswa pi ba nan 2 èdtan.
- Si blakawout la dire ant 2 ak 4 èdtan, ou ka vann manje a si li pi frèt pase 45°F, men ou dwe refwadi li jiska 41°F oswa pi ba nan 2 èdtan. Si tanperati manje a ant 46°F ak 50°F, ou dwe refwadi li jiska 41°F oswa pi ba nan 1 èdtan. Si tanperati a pi wo pase 50°F, ou pa ka vann manje a.
- Si blakawout la dire 4 èdtan oswa plis, ou ka vann manje a si li pi frèt pase 45°F epi ou refwadi li jiska 41°F oswa pi ba nan 1 èdtan. Si tanperati a pi wo pase 45°F, ou pa ka vann manje a.

Jete manje ki pa danjere pou moun manje

Si ou pa sèten, jete li. Si w detèmine w dwe jete manje a, dokimante kalite ak kantite manje a ansanm ak rezon pou jete li pou rezon asirans ak regilasyon. Ti kantite manje w dwe jete yo, ou ka detwi yo ak yon pwodui netwayaj (tankou klowòks) epi mete yo nan yon resipyan fatra ki kouvri deyò a. Pou jete gwo kantite manje, kontakte konpayi jete fatra w la oswa operatè depo fatra lokal ou a pou jwenn enstriksyon sou fason pou jete yo.

Retounen nan nòmal

Ou dwe verifye kondisyon sa yo anvan w rekòmanse preparasyon manje ak/oswa vann manje ki ka danjere:

- Ou jete tout manje ki pa an sekirite pou moun manje e ki ka danjere.
- Yo restore sèvis elektrisite ak gaz la.
- Yo re-ajiste tout entèripte yo jan sa nesèsè.
- Tout ekipman ak etablisman yo ap fonksyone byen, tankou: limyè, refrijerasyon, kenbe manje cho, vantilasyon, twalèt
- Dlo cho ak frèt ki potab, anba presyon pou: lave men, lave asyèt jan sa dwe fèt

Si Department of Health fèmen etablisman w lan, li dwe rete fèmen jiskaske ou jwenn apwobasyon

ofisyèl nan men Depatman an pou re-louvri.

KONTAMINASYON DLO / ÒDONANS POU BOUYI DLO

Si yo te enfòmè w dlo a kontamine oswa si depatman dlo lokal la oswa minisipalite a te deklare yon

avètisman pou bouyi dlo:

Rele depatman jesyon epi kontakte lis kontak ijans anplwaye yo si sa nesesè.

Glas ak bwason

- Fèmen tout machin ki bay bwason gazez, glas, dlo pou bwè, vapè, elatriye.
- Detwi tout glas ki nan bwat estokaj yo. Sèvi sèlman ak glas konpayi komèsyal fè.
- Fèmen machin kafe, machin te, ak fontèn dlo pou bwè yo.
- Preparasyon ak Kuit Manje
- Jete tout manje tou pare yo te prepare ak dlo anvan yo te dekouvri kontaminasyon an.
- Sèvi ak pwodui ki deja lave oswa lave yo ak dlo bouyi oswa dlo boutèy.
- Prepare manje ki pare pou manje ak dlo boutèy komèsyal oswa dlo bouyi*.
- Sèvi ak dlo boutèy ki an sekirite oswa dlo ki sòti nan yon sous piblik yo apwouve pou kwit manje.

Lave men

- Sèvi ak dlo boutèy chofè, dlo bouyi, oswa dlo ki sòti nan yon sous piblik yo apwouve epi ki an sekirite.
- Oswa, sèvi ak dlo tiyo epi itilize dezenfektan pou men aprè sa.
- Asire w yo itilize gan lè y ap manyen manje ki pare pou manje.

Netwayaj ak Dezenfeksyon

- Sèvi ak sistèm ki egziste deja. Asire w konsantrasyon dezenfektan yo kòrèk.

Après Kontaminasyon / Bouyi Dlo

- Rense tiyo, machin kafe, fontèn dlo pou bwè, ak machin bwason pou omwen 5 minit.
- Netwaye epi dezenfekte ekipman kafe ak bwason selon enstriksyon manifakti a.
- Si ekipman an gen filtè entèn, ou ta dwe ranplase yo.

Machin glas

- Rense liy dlo ki mennen nan antre machin glas la.
- Fèmen valv ki sou liy dlo ki dèyè machin nan epi dekonekte liy dlo a nan antre machin nan.
 - Rekonekte liy dlo a nan antre machin nan.
 - Ouvè valv la.
 - Rense liy dlo yo anndan machin nan.
 - Fè glas pandan yon èdtan epi jete glas la.

VÒL**Pwosesis:**

1. Si w temwen krim nan, deplase ale nan yon kote ki an sekirite. Pa eseye swiv vòlè a. Si w kapab, ede moun ki gen bezwen aksè ak bezwen fonksyonèl pou ale nan yon kote ki an sekirite tou.
2. Rele 911.
3. Si li san danje pou fè sa, ekri yon deskripsyon vòlè a, machin li chape ladann li a, ak nimewo plak machin nan.
4. Kontakte lis kontak ijans anplwaye yo si sa nesesè.
5. Dokimante ensidan an epi ranpli yon rapò polis.

Pa deranje sèn krim nan:

Asire w zòn nan sekirize pou anpeche nenpòt moun antre sou sèn krim nan ak zòn nan alantou l.

TWOUB CIVIL

Fèmen etablisman an si otorite Distri/Rejyon/Kòporasyon/Sivil yo ba w lòd pou sa:

1. Evakye tout envite ak anplwaye ki pa esansyèl pou sipèvize fèmti a. Gade [Plan evakyasyon](#) ki anlè a.
2. Pwoteje lajan ak machandiz yo.
3. Sekirize magazen an.

Pwoteje lajan/machandiz si li pa menase sekirite okenn moun:

3. Fèmen ak kadnase tout tèmininal kès/bwat lajan yo.
4. Fèmen ak kle kòf lajan/biwo kontwòl epi pòt pou ale nan biwo lajan/kontwòl la.

Sekirize magazen an pou dezòd sivil:

1. Limen tout limyè nan paking nan epi etèn tout limyè andedan bilding lan. Si gen kamera ki disponib, asire yo ap anrejistre.
2. Mete an aplikasyon pwosesis pou mete barikad jan yo endike pou fè sa.
3. Sekirize tout ouvèti ki nan perimèt la:
 - a. Pòt pou kanpe dife
 - b. Ouvèti sou do kay
 - c. Pòt waf
4. Rasanble tout aparèy pou etèn dife yo epi mete yo toupre chak antre.
5. Tcheke kote flach yo ye epi mete nouvo pil ladan yo.
6. Aktive tout alam magazen an.
7. Asire w tout tiyo pou sistèm awozay yo bloke nan pozisyon “ouvè”.
8. Retire palèt papyè ak lòt materyèl ki ka pran dife ki ozalantou deyò bilding lan.

Dokimante tout ensidan / depans:

Asire ou anrejistre epi dokimante tout ensidan/depans ki rive ak fèt kòm yon rezilta ijans lan.

Si gen yon atak enfòmatrik ou sispèk oswa ou konfime:

Yon anplwaye ta dwe siveye aktivite sistèm nan epi rapòte nenpòt konpòtman ki pa nòmal imedyatman.

Pwosesis:

1. Chèche aktivite ki pa nòmal (pa egzanp: chaj oswa refi sou kat kredi, kont etranj sou rapò kredi, pòs sou rezo sosyal ou pa t fè, moun ki resevwa imèl ou pa t janm voye, elatriye)
2. Dekonekte aparèy ki afekte yo sou rezo a pou mete men sou menas la.
3. Mizajou lojisyèl sekirite w la, eskane epi netwaye aparèy ou a, oswa etèn li epi mennen li bay yon pwofesyonèl.
4. Notifye ekip enfòmatrik/sèvis sekirite yo oswa founisè sèvis enfòmatrik (MSP) yo imedyatman
5. Konsève prèv yo lè ou dokimante atak la (pa egzanp mesaj erè, lè atak la fèt, sistèm sa afekte yo).

Nivo menas:

- **Aktivite sispèk:** Tantativ koneksyon ki pa nòmal, aksè san otorizasyon, oswa ralantisman nan sistèm nan. Fè rapò bay ekip enfòmatrik la epi siveye sitiwayon an ak anpil atansyon.
- **Atak enfòmatrik aktif:** Lojisyèl malveyan (Malware) konfime, ranson lojisyèl (ransomware), vyolasyon done, oswa konpwomizasyon sistèm. Izole sistèm ki afekte yo imedyatman epi lanse pwosès entèvansyon an.
- **Pàn enpòtan nan sistèm nan:** Pàn, jeneral oswa pèdi kontwòl sou sistèm kle yo. Lanse tout pwotokòl pou entèvansyon kont ensidan ak restorasyon aprè dezaz yo.

Si yo detekte yon atak enfòmatrik anndan òganizasyon an:

1. Limite aksè ak sistèm kle yo pou anpeche plis pwopagasyon.
2. Chanje tout modpas yo epi aktive otantifikasyon milti-faktè (MFA) si li poko an plas.
3. Detèmine si done sansib yo te konpwomèt epi evalye obligasyon jiridik ki ka egziste.
4. Swiv egzijans regilasyon nan kesyon rapò yo si lwa sou vyolasyon done yo aplike.
5. Sovgade done esansyèl yo tousuit, si sa toujou posib.
6. Pwoteje kopi fichye ki enpòtan andeyò entènèt.

Restorasyon: Si gen nenpòt pèt done oswa konpwomizasyon sistèm:

1. Travay ak pwofesyonèl sekirite enfòmatrik pou elimine menas yo epi restore sistèm yo.
2. Kontakte otorite yo si gen vòl done oswa fwod finansye ki enplike.
3. Notifye pati sa afekte yo, tankou kliyan oswa anplwaye, si lalwa egzije sa.

Netwayaj ak Prevansyon pou pi devan:

- Fè yon odit sekirite konplè pou idantifye fay yo.
- Mete an plas mezi sekirite ki pi solid (egzanp: firewall, pwoteksyon aparèy, fòmasyon anplwaye)

- Siveye pou nenpòt lòt aktivite sispèk apre ensidan an.
- Mizajou plan entèvansyon pou ensidan yo selon leson ou aprann yo.

Pou plis konsèy ak zouti, ale sou:

- [StopThinkConnect.org](https://stopthinkconnect.org)
- [Ready.gov/cybersecurity](https://ready.gov/cybersecurity)
- [Boston.gov/cybersecurity](https://boston.gov/cybersecurity)
- [Cisa.gov/audiences/small-and-medium-businesses](https://cisa.gov/audiences/small-and-medium-businesses)
- [Alyans Mondyal Kont Atak Enfòmatrik: Zouti Sekirite pou Ti Biznis yo](#)

Dokimante tout ensidan ak depans yo:

Asire ou anrejistre epi dokimante tout ensidan/depans ki rive ak fèt kòm yon rezilta ijans lan.